

**Biskop Johan:
Läs inte bara innantill
- ge berättelsen liv**

Tema Bön

**En styrka att
be tillsammans**

**Fördjupning:
Varför gör inte Gud
alla underverk vi vill?**

**Fler "direktare" när
begravnings seder ändras**

Kommunikatör Andreas Sjögren fick

bönesvar via sms

Jubileumsinsamling

Köp ett år i stiftets 900-åriga historia!

Med anledning av Strängnäs stifts 900-årsfirande pågår en jubileumsinsamling där insamlade medel delas mellan fyra ändamål; vänstiftet i Tanzania och vänstiftet i Det

heliga landet som på olika sätt drabbats hårt av coronapandemin, Act Svenska kyrkan som hjälper de mest utsatta världen över samt ett 900-årsminne i domkyrkan. Var med!

Svenska kyrkan
STRÄNGNÄS STIFT

900 år
STRÄNGNÄS STIFT
1120-2020

Det kostar 1000 kronor per det år du/ni vill uppmärksamma. Flera sponsorer kan stötta samma år.
Swish: 123 59 343 69. Ange på inbetalningen vilka år du/ni väljer.
Bankgiro: 164-9524. Märk inbetalningen med "Jubileumsinsamling" samt församlingsnamn och vilka år du/ni väljer.
Skriv också årtal och motivation och skicka till: magdalena.ohrling@svenskakyrkan.se

www.svenskakyrkan.se/strangnasstift/kopettar

90 KONTO SVENSK INSAMLINGS KONTROLL

BRYT EN TRADITION

Tillsammans kan vi stoppa tvångsäktenskap, könsstympning och andra övergrepp.

Foto: Deborah Kosman / Kon

SWISHA DIN GÅVA TILL 900 1223
svenskakyrkan.se/act

act
Svenska kyrkan

STRÄNGNÄS STIFTSTIDNING

Portalen utkommer med 4 nummer per år och skickas till anställda och förtroendevalda i Strängnäs stift.

Upplaga: 3 700 exemplar

Utges av stiftsstyrelsen i Strängnäs stift

ANSVARIG UTGIVARE

Fredrik Selander

REDAKTÖR

Miriam Arrebäck
Strängnäs stift
0152-234 70

GRAFISK FORM

Pia Andersson
Strängnäs stift
0152-234 71

REDAKTIONSRÅD

Pia Andersson
Miriam Arrebäck
Kim Baung
Jan Eckerdal
Hans Heerman-Göransson
Åsa Ingårda
Agneta Larsson
Mathias Lundqvist

ADRESS OCH TELEFON

Portalen, Miriam Arrebäck
Box 84
645 22 Strängnäs
strangnas.portalen@
svenskakyrkan.se
0152-234 00

HEMSIDA

www.svenskakyrkan.se/
strangnasstift

ADRESSREGISTER

Portalen skickas till anställda och förtroendevalda som finns i inlagda i Kyrksam. Adressändringar görs av respektive församling.

OMSLAG

Andreas Sjögren, Nynäshamn
Foto: Magnus Aronson

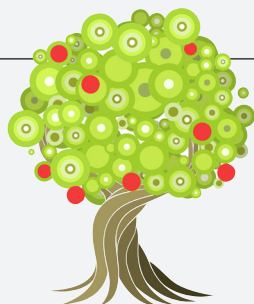

Att göra en papperstidning när det mesta annat i världen har blivit digitalt kan verka ålderdomligt. Just i år känns det trots allt ganska bra. När de flesta möten nu sker via bildskärm kan fortfarande tidningen komma på besök. Trevlig läsning!

MIRIAM OCH PIA

Sagt vid kyrkkaffet	4-5
Andreas Sjögren, kommunikatören med personligt engagemang	6-10
Boktips för hösten	11
Stiftet runt	12-13
Tema: Bön	14-19
Fördjupning: Martin Modéus om hela livet som ett bönesvar	20-22
Begravningsleder som förändras	24-25
Nyfiken på: Emilia Bergius om kyrkans ansvar för miljön	26
Kurser och utbildningar	27

Äppel päppel

- Hänger du med och snor äpplen?
- Nä, jag pallar inte.

Jessica Engström,
Registrator/arkivansvarig
och valansvarig

tipsar

VÄGEN TILL TRO

Intressant personporträtt. Jag kände bland annat igen mig i att även jag en gång i tiden började läsa Bibeln från början, för att det ska vara logiskt. Det gav jag också upp efter ett tag.

SIDORNA 6-10

OLIKA BÖNER

Det finns verkligen så många olika sätt att be på, själv eller tillsammans med andra. Det finns bra tips på temasidorna.

SIDORNA 14-19

BOKTIPSEN

Boken Granskogsfolk av David Thurfjell ska jag försöka få tag på och läsa.

SIDAN 11

”Livet är trots allt en gåva”

Vi ska alla dö – så vi kan lika gärna prata om det. Det är rubriken på ett föredrag med journalisten Anna Lindman i Björnlunda den 24 oktober.

Normalt undviker de flesta av oss att prata sjukdom och död, men genom pandemin blev det i år en mer påtaglig del av vardagen.

I **Daga församling** har åtta personer avlidit och en särskild minnesplats har iordningställt vid Ekhagens äldreboende. Nu inbjuder församlingen till ett föredrag om döden med Anna Lindman, journalist och programledare på SVT med inriktning på religion och existentiella frågor.

– Om vi lever i tystnad inför de stora livsfrågorna kommer vi att leva i rädsla. Om vi får tala om det och dela erfarenheter finns möjlighet till glädje och tacksamhet. Livet är trots allt en gåva och inget vi förfogar över, säger Anna Lindman i en intervju med kyrkoherde Pär Friberg i församlingstidningen.

MIRIAM ARREBÄCK

FOTO: SOFIA RUNARSDOTTER

Anna Lindman gästas Daga församling för att prata om döden.

- Lördag den 24 oktober, kl 15–16.30
- Församlingshemmet, vid Björnlunda kyrka

Vem minns du?

Allhelgona 2020 är ett speciellt år för alla i Sverige. Många har inte haft möjlighet att ta avsked eller gå på begravning som vanligt. Behovet finns att få minnas och prata om sin sorg.

Svenska kyrkan syns under hösten med kampanjen **#vemminnsdu**, en plats att dela sina minnen. För församlingar som vill delta finns annonser samt film för facebook och instagram på intranätet.

Sedan flera år är Allhelgona den stora kyrkohelgen och församlingarnas medarbetare möter många människor på kyrkogården, bjuder på något att dricka, delar ut ljus och har kyrkan öppen.

I **Örebro pastorat** pågår förberedelser inför en helg då fler än vanligt har mist en närstående.

– Tanken är att vi ska förstärka det vi redan gör, vad gäller antalet anställda och ideella. Att vara så många så det ska vara möjligt att gå ifrån en stund om någon behöver prata, säger Agneta Larsson, församlingspedagog i Olaus Petri församling.

FOTO: BENJAMIN LUNDQVIST

Ansiktslyft för Vibys kyrkoherdar

I övre sakristian i **Viby kyrka** finns en lång rad porträtt av församlingens kyrkoherdar genom tiderna. Under sommaren har fem av dem genomgått en restaurering av konservator Gabor Pasztor. Nu kan man se både ansiktsdrag och detaljer som annars varit dolda.

Bilderna ovan visar restaureringen av Andreas Stafhell, kyrkoherde 1739–1749. Målningen är gjord av Andreas Bohman, vilket framkom av signaturen som till slut syntes under gammal smuts.

Med sikte på år 2030

Strängnäs stiftsstyrelse har beslutat att ta fram en ny stiftspastoral för **Strängnäs stift**. Dokumentet motsvarar församlingarnas FIN, församlingsinstruktion, och ska gälla fram till år 2030.

Målet är att den samlade stiftsledningen i pastoralen ska ha ett gemensamt, tydligt och effektivt

redskap för att göra långsiktiga prioriteringar för stiftsorganisationens inriktning och arbete. Likaså får arbetsorganisationen ett redskap för att utforma verksamheten och att kommunicera stiftets identitet, uppdrag och inriktning externt

Stiftspastoralen ska fastställas av stiftsfullmäktige i november 2021.

Vi kan sjunga tillsammans istället

Gå tillsammans med mamma, farfar, lillasyrran eller storebror. I nystartade projektkören ”We are familjy” i **Husby-Rekarne och Näshtulta församlingar** kan alla vara med i en och samma kör.

Tre träffar och sen sjunger familjekören i gudstjänst. Bra grej att göra ihop.

84%

... av pastoraten i Svenska kyrkan sände digital gudstjänst eller andakt under perioden mars till juni. Hälften av dem varje vecka. (Källa: Kyrkans tidning)
Läs mer på sidan 23.

Sök stipendier

Nu finns det möjlighet för behövande, studerande samt prästänka, pensionerad präst eller prästbarn att söka bidrag ur **Strängnäs stifts** stiftelser. Ansökningar tas emot till den 16 oktober.

Klockrent val

Sara Innefors, 31 år, är sedan den 1 september ny domkyrkoklockare. Hon har varit vaktmästare i **Strängnäs domkyrka** i sju år.

– En stor ära, Jag är den nu yngsta klockaren i Sverige, säger Sara.

Nya drag i Örebro

Almby församling, Örebro, anordnar

sportfiskekonfa för dem som vill konfirmera sig och samtidigt gillar att fiska.

– Flera av de första lärjungarna var ju just fiskare, och Jesus säger till dem: Kom jag skall göra er till människofiskare, säger Johan Armö till Fiskejournalen.

FOTO: ULRIKA ARENIUS

Kyrkoherde Tomas Rådehed och byggentreprenör Brixly gladdes åt att Hovsta pastorat efter fem år av planering tog första spadtaget på Lillåns nya församlingshem.

Se, de gör allting nytt

Det som började med en diskussion om att byta ut de slitna heltäckningsmattorna i samlingssalen slutade med att **Hovsta pastorat** nu bygger helt nytt församlingshem. Lokaler kommer att rymma allt från Öppen förskola, körsång och soppluncher till expedition och café.

– Här ska alla åldrar och intressen mötas. Huset blir ett nav i församlingen men förhoppningsvis också i bygden, säger kyrkoherde Tomas Rådehed.

Örebroföretaget Arkitektur och byggnadsvård har ritat en sluttbyggnad med mycket ljusinsläpp. Planen är att fastigheten ska invigas första advent 2021.

Blev lite rörd. Det där löftet om att alltid vara omsluten. "Står jag här, trasig inför dig. Allt jag har är löftet som du gav. Att aldrig överge ..."

JONAS GARDELL, PÅ SIN FACEBOOKSIDA, OM ATT HITTA ETT GAMMALT FOTO FRÅN SITT DOP

Grattis Mats Årets Strängnässtiftare

Glad strängnässtiftare.

Mats Bertilsson, organist och körledare i **Olaus Petri församling**, Örebro pastorat, är Årets Strängnässtiftare. "För den glädjefyllda målmedvetenhet, tonsäkra känsla för feeling och kärlek till Herren han – Soli Deo Gloria – som ledare för Olaus Petri Vocalis, med anglikansk touch satt församling, pastorat, stift – ja, hela Svenska kyrkan på den internationella kyrkokartan."

Mats fick förutom diplom också Strängnäs stifts hederstecken.

Strängnäs stifts heders- och förtjänstecken

Biskop Johan Dalman har inrättat ett förtjänstecken och ett hederstecken som delas ut vid särskilda insatser. Utses av biskopen efter samråd med stiftsstyrelsens presidium.

Strängnäs stifts hederstecken

Utdelas för strängnässtiftare och ekumeniska vänner för utomordentlig insats i kyrkan.

Strängnäs stift förtjänstecken

Utdelas för betydande långvarig arbetsinsats eller förtroendemannauppdrag i Strängnäs stift.

Håll ihop med Gud

"Lita på Gud" är budskapet på denna tejp som kan du kan använda när världsliga ting är trasiga. Eller kanske göra små flaggor, pimpa mobilen, göra snygga papperskort eller annat pyssel.

Finns för 25 kr/rullen på www.jesusbutiken.se.

Nya på stiftet

Anna Stjärnström Karlsson, arbetar

med administration av diarium och arkiv. Tjänsten är tidsbegränsad och förstärker stiftskansliet i samband med kyrkovalet.

Marie Westling,

stiftspedagog, ansvarar i första hand för konfirmandfrågor.

Agneta Wisser,

diakon, ska under sex månader arbeta med en stödtelefon för teckenspråkiga. Agneta finns i Örebro.

Magdalena Johansson,

ny som kaplan på stiftsgården Stjärnholm. Magdalena kommer från komminister-tjänst i Borgs församling, Norrköpings pastorat.

Konfirmationen ledde till att Andreas Sjögren tog avstånd från den kristna tron. Däremot kunde han inte sluta ställa frågor om Gud. Tjugotre år och flera bönesvar senare visar Andreas gärna vägen till kyrkan.

Andreas testade att släppa *Kontrollen*

TEXT: MIRIAM ARREBÄCK

FOTO: MAGNUS ARONSON

DET ÄR ingen överdrift att Andreas Sjögren ser till att människor i Nynäshamn hittar till kyrkan. När han började jobba i församlingen för fem år sedan förde församlingshemmet en ganska diskret tillvaro. Det fanns inte mycket som talade om att detta var Svenska kyrkan. Nu finns en stor skylt på husets gavel, kyrkans rödgula flagga vajar på flaggstången utanför och parkeringen är tydligt uppmärkt med att det är platser till för kyrkans besökare.

– Jag byggde till och med staketet runt parkeringen, för vaktmästaren var ledig när det skulle göras, säger han med ett skratt.

I ett arbetslag på cirka 25 personer behöver de flesta vara mångsysslare snarare än experter. Det passar Andreas bra, han trivs med att ha en delad tjänst som informatör och ungdomsledare.

Liksom Nynäshamns kyrka, en röd byggnad högt upp på berget, är ett land-

märke för alla båtar på väg in till hamnen, så syns Andreas väl i samhället. Inte bara på grund av att han mäter 1,94 över huvudet och höjer sig över mängden. Mer än en gång har han svarat på frågor i media och blivit ett ansikte utåt för församlingen.

– Det känns naturligt. Jag är medveten om att jag representerar församlingen och inte svarar enbart för mig själv. Men det är inga problem. Jag har läst våra grunddo-

arg. Hon ville absolut att jag skulle vara kvar i kyrkan.

SÅ ANDREAS blev kvar som medlem, men sin kristna tro hade han redan lagt på hyllan flera år tidigare. Barnatron och de viktiga kvällssamtalen med ”någon”, som delvis fått sin näring i pingstkyrkans barngrupp, tappade han fullständigt i samband med konfirmationen. Där möttes han av

med lugn och tålamod – och en återkommande uppmaning att han kanske borde gå en Alpha-kurs. Ett koncept med öppna samtal i en liten grupp med personer som är nyfikna på kristen tro.

Det var Andreas inte alls intresserad av.

– Vi höll på så där i ungefär åtta år. Jag ställde frågor, han svarade tålmodigt – och tipsade om Alpha.

När ett av Andreas barn skulle döpas frågade prästen varför de ville döpa barnet. Andreas ställdes inför frågan om han själv tror på Gud.

– Jag svarade att jag är troende, men att jag inte trodde att Gud älskade mig. Jag levde inte direkt ett gudfrukligt liv ...

Prästen sa att Gud älskar oss som sina egna barn. Och jämförde med hur Andreas själv skulle älska sitt barn även om barnet till exempel skulle råka slå sönder en tallrik vid matbordet. Kärleken till ens barn minskar inte för det. För Andreas blev det en aha-upplevelse.

– Wow! Jag tyckte att prästen var fantastisk och sa ”Dig vill jag prata mer med!”

Prästen svarade med att inbjuda honom till en Alpha-kurs som skulle starta veckan därpå.

– Jag var chanslös! säger han med ett stort leende.

Men kursen gav inte självklara svar. Gruppen formulerade frågor tillsammans, men för Andreas del hände det inte sällan att han låg vaken på nätterna och var arg. Mest på bibeltexterna där han tyckte Gud var ”brutal”.

Jag är medveten om att **jag representerar församlingen** och inte svarar enbart för mig själv.

kument både om teologi och värderingar och jag kan stå för det.

TRYGGHETEN I tron har vuxit fram med åren. När han var liten lät Andreas mamma honom läsa såväl Koranen, böcker av Rudolph Steiner som Barnens bibel. En kort period bodde de hos buddistmunkar i Thailand.

– Hon är öppen, kan man säga ... intresserad av antroposofi, tarotkort och sådant.

– Jag trodde inte att hon brydde sig så mycket om Svenska kyrkan, men när jag som 18-åring fick min första skattsedel och klagade på medlemsavgiften blev hon

en fyrkantig och ganska hårt dömande Gud.

– Som vuxen kan jag förstå att det var konfirmationsprästens gudsbild, men som tonåring fattade jag inte det. Jag tyckte att det bara blev regler och en väldigt tydligt definierad Gud.

– Och bibeltexterna var hårda. Den guden ville jag inte hänga med!

Andreas började jobba på ett hotell i Nynäshamn och som receptionist och konferencier gjorde han olika slags arbetsuppgifter. Ibland praktiska saker som att möblera konferenslokaler med vaktmästaren. Vaktmästaren var kristen och tydlig med sin tro och Andreas började ställa en massa frågor till honom. De besvarades

NAMN: Andreas Sjögren

ÅLDER: 37 år

FAMILJ: sambo Sofie, två döttrar och en bonusson, 7, 13 och 14 år, sedan tidigare förhållande. Och en 19-årig inneboende kille från Afghanistan. ”Han

skulle bo hos mig över en helg, men det har blivit två år. Han är som en lillebror.”

BOR: i fyrarumslägenhet i Nynäshamn, men drömmer om hus i södra Stockholm.

FRITID: Umgås med familjen, vara ute i naturen och

spela musik ”Jag är inget vidare på något instrument men jag gillar att skapa ljud och slingor”.

JOBBAR: informatör/ungdomsledare i Svenska kyrkan, innan dess i hotellbranschen och egen

företagare inom event och projektledning.

BÄST MED JOBBET: att vara med ungdomar på läger. ”Visst, det är hårt arbete. Men man blir helt slut och full av energi samtidigt.”

RULLAR PÅ. Andreas Sjögren har bott större delen av sitt liv i Nynäshamn, dock utan att bry sig särskilt mycket om kyrkan. Men ett dopsamtal förändrade saken. Under senare år har det vid flera tillfällen varit Andreas som svarat för församlingens räkning när media har ställt frågor.

– Jag började läsa Bibeln, från början i Gamla testamentet. Prästen sa att det var bättre att börja med något av evangelierna, men jag tänkte ”du ska inte styra mig” och bestämde att läsa från pärm till pärm.

När han läste hände plötsligt något. Ett problem som han hade i sitt liv fick ett svar i texten.

– Det var en häftig upplevelse!

Han fortsatte läsa, men ändrade taktik efter hand.

– Jag insåg att min logik och min försats att bena ut och förstå allting bara skapade en massa knutar. Istället för att fortsätta läsa med utgångspunkten att allt var fel så började jag läsa med inställningen att allt var sant. Att Jesus är den som det påstås, att Gud hör mina böner, att den Helige Ande finns och är en levande kraft.

– Då började det hända saker!

Andreas sambo blev lite orolig, undrade om han blivit ”religiös” och skulle gå med i en sekt.

– Jag sa ”Låt mig bara göra det här. Det värsta som kan hända är att jag blir en lite

bättre människa.”

Andreas började få bönesvar. Särskilt konkret blev det vid ett tillfälle när ekonomin var lite ”knackig”. Han hade nyligen börjat jobba i kyrkan, gått ner i lön och befann sig i en skarv där pengarna inte fanns på kontot. Och det fanns ingen mat hemma.

– Jag stod där med barnen och kunde inte ge dem något. Vi hade inte ens mjöl hemma så jag kunde baka.

– Eftersom jag hade bett Gud att leda mitt liv – och själv hade slutat att leda det – så bad jag till Gud om hjälp. ”Du har lett mig in på detta, är det här vägen du vill att jag ska vandra får du faktiskt visa det.”

ANDREAS HANN knappt säga ”Amen” förrän mobilen plingade med ett sms. Det stod: ”Behöver du mat?”

Frågan kom från en kompis som jobbade på speditiönsfirma. En lastbil med livs-

Jag är nog **svag i min tro**. Gud får ofta **bevisa** att han finns.

medel hade vält och tappat lasten. Därmed fick maten inte levereras till butik och säljas.

– Han kom med två sopsäckar och fyllde både min kyl och frys med mat.

Andreas har flera liknande exempel.

– Jag är nog svag i min tro. Gud får ofta bevisa att han finns.

Han vrider lite på Frälsarkransen, armbandet som han har på handleden. Han hittar Hemlighetspärlan och förklarar att den står för det som vi behöver acceptera att vi inte kan veta något om.

– Jag har insett att jag inte kommer att förstå hur allt funkar. Vem Gud är kommer jag aldrig att kunna beskriva. Det handlar om att tro. Däremot vet jag att allt kommer att bli bra.

Han talar om bön som en relation till Gud. Att den som ber också behöver komma ihåg att lyssna efter svaren.

– Om du har ett samtal med någon som du vill lära känna så blir det en dålig relation om du inte låter personen svara på dina frågor. Och Gud svarar oss på det sätt som vi behöver. Det kan vara bra att tänka på för oss som jobbar med kommunikation ...

Andreas jobb som informatör handlar om att fixa affischer och annonser, att sköta webb och sociala medier. Han har sett till att den 90-årsjubilerande Nynäshamns kyrka försetts med en pekskärm där besökare hittar all info om både historia och nutid.

HANS UPPGIFT är också att ge kollegor råd och stöd i frågor som rör kommunikation. Det har till exempel blivit aktuellt för flera medarbetare att under våren och sommaren ställa sig framför kameran för första gången, för att nå ut till människor när pandemin satt stopp för de vanliga kyrkobesöken.

– Förr tyckte jag själv att det var jobbigt att vara framför kameran, jag blev stel. Så jag skaffade en webcam och började använda när jag snackade med kompisar. Till slut glömde jag kameran.

– Det är härligt att se kollegorna bli mer och mer vana vid att prata utan att tänka på kameran, även om man är medveten om att den finns där.

En ledstjärna för honom själv i jobbet är att försöka tala med olika målgrupper på ett begripligt språk. På dörren till hans arbetsrum på församlingsexpeditionen sitter en lapp med ett citat från Apostlagärningarna: "När dånet ljud samlades hela skaran och förvirringen blev stor när var och en hörde just sitt språk talas." (Apg 2:6)

– Jag hörde Charlotte Frycklund, nät-

FULT? Som ung tyckte Andreas att skulpturerna i kyrkan var hemska. "Jag tyckte det såg ut som papper maché." Nu uppskattar han dem och tycker mycket om Nynäshamns kyrka.

prästen, tala om det där ... att vi ska möta människor på ett språk som de förstår.

Det här hänger samman med att också vilja lyssna till dem han möter. Andreas ger inte mycket för en kyrka som kallar sig "öppen" men som inte förändras av människorna som finns i församlingen.

– Integration innebär att vi möts och att vi låter oss påverkas av dem som kommer in. Annars är vi inte öppna ... då har vi Öppet hus.

Han anser att Nynäshamns församling lyckas ganska väl i att vara en öppen plats. För egen del möter han ungdomar med alla möjliga bakgrunder.

– Klart att man inte ska vara naiv och tro att man klarar att hantera vad som helst. Ibland kanske någon mår dåligt och behöver tillsyn nästan dygnet runt, eller det kan finnas missbruksproblem. Det är vården, inte kyrkan, som ska ta hand om det.

Han talar av egen erfarenhet, från när han var ny i kyrkan och tyckte att det borde vara mindre snack och mera verkstad.

– Det var kallt och vinter ute, människor frös ihjäl. Jag undrade varför vi inte bara kunde öppna kyrkan så de fick sova där. Men jag har insett att det krävs en hel del kunskap för att driva ett härbärge.

EN ANNAN händelse gällde ensamkommande killar som behövde få hjälp att övningsskora för att ta körkort. Var det kanske något som kyrkans volontärer kunde ta sig an? Efter diskussion om ansvarsfrågor, försäkringar och säkerhet för de inblandade slutade det med att församlingen inte kunde erbjuda den hjälpen.

– Så jag gör det privat istället, med två killar. Det är bättre men det är tack vare kyrkan och de olika mötesplatserna som en sådan matchning är möjlig.

– Jag slänger mig gärna in i saker, och jag mår bra av ett personligt engagemang. Men jag skiljer på vad jag gör privat och vad jag gör i tjänsten.

Han tycker att nynäshamnsborna ofta visar ett stort hjärta, inte minst i samband med flyktingkrisen 2015. Församlingen fick också positiv respons förra vintern när man deltog i kampanjen "Varmare stad" och placerade ut stickade mössor och halsdukar på busshållplatser och parkbänkar.

– Opinionsarbetet är viktigt, att visa på behoven utan att tro att man måste ta hand om allt själv. Att göra gott kan bli en livsstil, men man behöver inte ständigt ta sig an Goliat.

tro & liv
STRÄNGNÄS STIFT 900 ÅR

Heltäckande genomgång av innehållet i kristen tro

■ Om Gud och allt annat

(Spricka förlag, 2020)

Roland Spjuth

När läste du en samlad presentation av den kristna trons innehåll senast? Att då och då ta del av ett övergripande helhetsgrepp kan vara ett sätt att hålla sin egen relation till de olika delarna av vår trostradition vital.

I boken *Om Gud och allt annat* har vi nu ett nytt välskrivet bidrag på svenska till den genren. Boken är skriven av teologen Roland Spjuth. Utifrån kyrkans bekännelse till treenig Gud: Fader, Son och Ande, presenterar Spjuth en teologi som står i dialog med såväl Bibeln som historiska och nutida teologer.

Författaren använder sig av material från sin mångåriga erfarenhet av teologisk undervisning på olika nivåer, vilket generellt skänker en känsla

av att tankelinjerna hunnit mogna fram och provats gentemot verkligt liv. Att Spjuth står i baptistisk tradition framträder på sina ställen, främst i de kyrkoteologiska avsnitten. Men i grunden är det den odelade kyrkans gemensamma bekännelse som står i centrum, vilket ger boken ett ekumeniskt anslag. Att på knappt 400 sidor lyckas ge en så pass heltäckande och tillgänglig systematisk genomgång av den tro kyrkan bekänner är imponerande. Boken kan varmt rekommenderas.

JAN ECKERDAL

”Skogsväckelsen” bland svenskarna

■ Granskogfolk

(Norstedts, 2020)

David Thurfjell

– Varför går skandinaver, till skillnad från sydeuropéer, in i skogen med samma vördnad som de går in i en kyrka? Varför är det stadsbor, snarare än landsbygdsfolk, som ser skogen som besjälad? Varför är det samma stadsbor som ändå exploaterar och överutnyttjar skogen? Finns det en ny ”skogsväckelse” parallellt med den framväxande miljörörelsen?

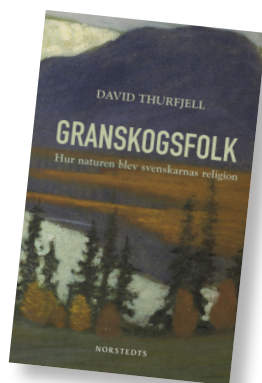
Det är några av de frågor David Thurfjell ställer och finner svar på. Det är 300 mycket läsvärda sidor och – ja, jag räknar in 60 sidors noter, missa inte dem, där får vi ta del av hans tankar runt begrepp som medelklass, nationalism, och känslornas ursprung och psykologi!

Han tar oss med på en historisk exposé över svenskarnas syn på skogen från

hednatiden till nutid samt berättar resultatet av de intervjuer han haft med 72 svenska skogsbesökare om naturens roll i deras liv.

Det bästa i boken är ändå anekdoterna, livsberättelserna, funderingarna över de egna erfarenheterna. Som i epilogens beskrivning av ett så kallat skogsbad, där han efter att intensivt levt sig in i rallarsens visnande slås av häpnad över en ekorres rent ofattbara handlingskraft!

AGNETA LARSSON

Registerskyltar får fokus

■ Fullt verk – En bok om

orgelregistrens namn

(Wessmans musikförlag, 2020)

Sören Ekebjörns

Det som i många fall drar till sig störst intresse vid betraktandet av en orgels spelbord är registerskyltarna. Ofta är de vackert utsirade och med en mängd olika fantasifulla namn på grekiska, latin, svenska, tyska eller franska, och helt naturligt leder detta till frågor eller förundran såväl hos organister som hos lekmän på området.

I ”Fullt verk” försöker Sören Ekebjörns etymologiskt beskriva varifrån registernamnen härstammar. Boken antar formen av en ordlista, men den forne läroverksadjunkten Ekebjörns gör på ett pedagogiskt sätt texten levande och intressant

genom att de olika beskrivningarna varierar både till omfång, innehåll och upplägg. Ibland förekommer instrumenthistoria, ibland bibelcitater och ibland orgelspecifik information.

Eftersom Ekebjörns fokuserar just på den språkliga aspekten så kan man måhända sakna mer genomgående beskrivningar av orgelstämmornas konstruktion, klangliga egenarter och vilka registerlägen som är typiska för respektive namn. Med sina 59 sidor är det ändå en lättläst och underhållande bok för både fackman och dilettant, trots att ämnet måhända i förstane kan tyckas sakna verkligt allmänintresse.

MATHIAS LUNDQVIST

Corona - mitt i finns ro

■ Otålig i hoppet

– Teologiska frågor i

pandemins skugga

(Verbum, 2020)

Antje Jackelén

Hur ska vi vara kyrka i kristid? Den frågan ställer sig ärkebiskop Antje Jackelén i sin senaste bok. En högst relevant fråga att ställa år 2020. Och det finns ett självklart svar, men låt oss vänta lite med det.

Kriser kräver teologisk tolkning. Men, skriver Jackelén, vad går teologin för i skuggan av coronaviruset? För att

belysa den frågan tar hon med oss på en tankvärd vandring där teologin får ställa frågor och tala om Skapelsen, Ondskan, Gud, Människan, Kyrkan och Hoppet. Vi anar att denna tid i vår historia är på ett sätt unik men samtidigt inte. Lidande och svårigheter har alltid varit våra följeslagare, men Gud har alltid varit närvarande, Gud har alltid sett oss, Gud har alltid brytt sig.

Det självklara svaret då, på hur vi ska vara kyrka i kristid? Jo, genom att vara just kyrka och utföra den grundläggande uppgiften – gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Otåliga i hoppet.

MAGDALENA ÖHRLING

Kyrkjoggen - andra rundan

En joggingrunda i grupp 3/10, med korta stopp vid olika kyrkor – där joggarna får lära sig mer om arkitektur, kyrkohistoria och kulturarvet.

Svenska kyrkan i Örebro håller i anmälningarna.

Värmande lunch

Hällby församling med Tumbo och Råby-Rekarne bjuder varje onsdag kl. 12.00 in till andakt med grillning på baksidan av församlingshemmet Skogsborg, Hällby.

Lev o vandra

Pilgrimsvandring i **Torshälla församling** 29/10 kl. 13.30. Tema: "Ett är nödvändigt" – det liv som Gud skapat människan till att leva. Anmälan krävs.

Häng med pilgrimsgruppen

Direkt efter ekumenisk gudstjänst i Kils kyrka kl. 11.00 den 4/10 är det pilgrimsvandring. Bil till Klockhammar och sedan vandring upp till Ullavi Klint (tar ca två timmar). Medtag matsäck hälsar **Hovsta pastorat**.

Små pilgrimer

Den som är 6-12 år kan "bli" pilgrimsBarn i **Knista församling**. Förutom vandringar både ute och inne är det bland annat skapande utifrån kyrkoåret: färg, form, ord, lek, musik och dans. Tisdagar kl. 14:30-16:30 i Hidinge Nya Kyrka.

Tvådagars tvåspråkig retreat

Ett ljus på min stig – tvåspråkig retreat 9-10/11. Sverige-finsk verksamhet i **Örebro pastorat och Mikael's församling** välkomnar till Sollidens kursgård utanför Örebro.

Visitationshögmässa

Söndag 4/10 avslutar biskop Johan och stiftsmedarbetare biskopsvisitationen i **Sköllersta församling** med visitationshögmässa.

Utefika med tipspromenad

Succén i **Lerbäck-Snavlunda församling** fortsätter även i höst. Utefika varje onsdag kl. 10.00-11.30 vid Lerbäck's församlingsgård. Tipspromenad och enkelt fika med prisutdelning.

Evensong

I **Olaus Petri kyrka Örebro** är det Evensong med ljusständning kl. 16:00 och 18:00 söndagen 1/11. Kören Olaus Petri Cantores sjunger under ledning av Mats Bertilsson.

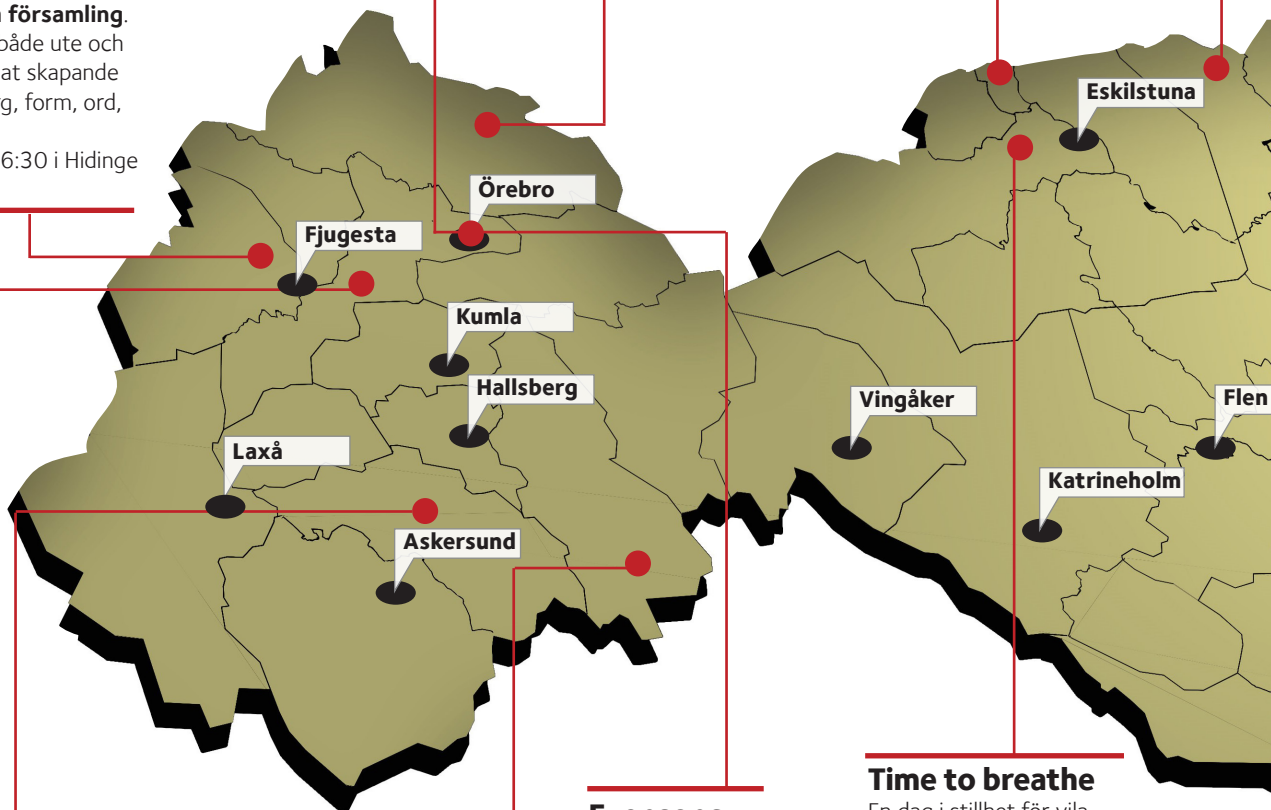

Time to breathe

En dag i stillhet för vila och eftertanke, en dag att andas. Start med gemensam frukost kl. 8.30, avslutning 16.30. I S:t Andreas kyrka, **Tunafors församling**, Eskilstuna. Lördag 17/10, fredag 13/11 och lördag 12/12. Anmälan krävs.

Arton och arton

En stilla vardagsbön och musik efter arbetsdagens slut erbjuder **Stigtomta-Vrena församling** varje onsdag kl. 18.18 i Stigtomta kyrka.

"Tro & liv - Strängnäs stift 900 år"

Utställningen i **Strängnäs domkyrka** är en del av 900-årsfirandet och speglar århundraden av tro och liv i vårt stift.

Runt om i domkyrkan finns lånade föremål, foton och filmer från hela

60 olika kyrkor och församlingar. Utställningen avslutas 15/11. Välkommen till din domkyrka!

Icafé

På tisdagar och torsdagar kl. 10-11 finns präst eller församlingsassistent från **Åker-Länna församling** utanför Ica i Åkers styckebruk för att bjuda på fika och samtal om allt mellan himmel och jord.

Livspaus- gudstjänst

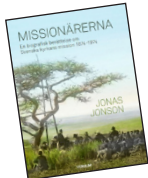
En musikfylld, stillsam källa till vila och kraft mitt i vardagen. I Nykvarnskyrkan, **Turinge-Taxinge församling** den 18/10 och 15/11 kl. 18.00.

**Biskopen
på besök**
5-6/11 är
det biskops-
visitation i
**Nynäshamn
församling.**

Missionär, lyssna och lär Oxelösunds församling

välkomnar till föreläsning i S:t Botvids kyrka med biskop em Jonas Jonson som berättar om sin bok "Missionärerna". Anmälan krävs, begränsat antal platser. Kl. 14.00, 2/11.

Soppa med gott innehåll

God soppa och varierat program bjuder **Daga församling** in till på torsdagar kl. 12.00. Varannan torsdag med start 1/10.

FÖLJ MED OCH BE

Varje vecka ber vi i Strängnäs stift för ett kontrakt och för dess kontraktsprost, samt för församlingarna i kontraktet. Vi ber också för våra systerkyrkor i de länder som ingår i Borgågemenskapen och våra vänstift.

VECKA 39

Norra Närke kontrakt, kontraktsprost Tomas Rådehed. Adolfsberg, Almby, Edsberg, Långbro, Mikael, Mosjö-Täby, Örebro Nikolai, Örebro Olaus Petri, Knista, Axberg, Glanshammar och Tysslinge.

VECKA 40

Södra Närke kontrakt, kontraktsprost Jimmy Åkerfeldt. Askersund-Hammar, Ramundebo-da, Skagershult, Finnerödja-Tived, Viby, Sköllersta, Lerbäck, Snavlunda, Hallsberg, Kumla, Hardemo, Ekeby, Asker, Lännäs och Kvismare.

VECKA 41

Nynäs kontrakt, kontraktsprost Peter Mourath. Grödinge, Sorunda, Ösmo-Torö, Nynäshamn, Salem.

VECKA 42

Domprosteriets kontrakt, kontraktsprost Markus von Martens. Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö, Mariefred, Vårfruberga-Härad, Stallarholmen, Åker-Länna, Daga och Frustuna.

VECKA 43

Oppunda och Villåttinge kontrakt, kontraktsprost Thore Rosenberg. Katrineholmsbygden, Björkvik, Västra Vingåker, Österåker, Flen, Helgesta-Hyltinge, Dunker-Lilla Malma, Mellösa och Bettna.

VECKA 44

Nyköpings kontrakt, kontraktets nytitlärde prost. Kiladalen, Nyköping, Oxelösund, Stigtomta-Vrena, Tunaberg, Rönö och Tystbergabygden.

VECKA 45

Södertälje kontrakt, kontraktsprost Åsa Lindgren. Enhörna, Hölö-Mörkö, Södertälje, Östertälje, Turinge-Taxinge, Överjärna, Ytterjärna, Vårdinge och Trosa.

VECKA 46

Rekarne kontrakt, kontraktsprost Pernilla Parenmalm. S:t Johannes, S:t Ansgar, Tunafors, Västra Rekarne, Torshälla, Hällby med Tumbo och Råby-Rekarne, Husby-Rekarne, Näshulta, Kafjärden och Stenkvista-Ärla.

VECKA 47

Norra Närke kontrakt, kontraktsprost Tomas Rådehed. Adolfsberg, Almby, Edsberg, Långbro, Mikael, Mosjö-Täby, Örebro Nikolai, Örebro Olaus Petri, Knista, Axberg, Glanshammar och Tysslinge.

VECKA 48

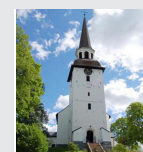
Södra Närke kontrakt, kontraktsprost Jimmy Åkerfeldt. Askersund-Hammar, Ramundebo-da, Skagershult, Finnerödja-Tived, Viby, Sköllersta, Lerbäck, Snavlunda, Hallsberg, Kumla, Hardemo, Ekeby, Asker, Lännäs och Kvismare.

VECKA 49

Nynäs kontrakt, kontraktsprost Peter Mourath. Grödinge, Sorunda, Ösmo-Torö, Nynäshamn, Salem.

VECKA 50

Domprosteriets kontrakt, kontraktsprost Markus von Martens. Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö, Mariefred, Vårfruberga-Härad, Stallarholmen, Åker-Länna, Daga och Frustuna.

VECKA 51

Oppunda och Villåttinge kontrakt, kontraktsprost Thore Rosenberg. Katrineholmsbygden, Björkvik, Västra Vingåker, Österåker, Flen, Helgesta-Hyltinge, Dunker-Lilla Malma, Mellösa och Bettna.

Tema Bön

Be så skall ni få – det är en uppmaning från Jesus själv. Men vad innebär det egentligen? Lika ofta som vi upplever att vi blir bönhörda, lika ofta händer ingenting.

Det är lätt att be, men kanske inte alltid så tydligt vad som är svaret.

**Bönen kommer,
liksom andningen,
som en gåva.**

**Fördjupningstext
av Martin Modéus
på sidan 20**

Vi lär oss
om bön från
varandra.

Prästen Simon Richardson ber gärna tillsammans med andra. Genom bönen i en ekumenisk bönegrupp känner han sig uppmuntrad och buren i vardagen.

SEDAN FLERA år är Simon Richardson med i den ekumeniska gruppen "Bön för bygden" med 25-30 personer från de olika frikyrkorna norr om Örebro.

– Det är viktigt för mig personligen, men också för de sammanhang vi står i. Att dela livet med kristna ur olika traditioner, att dela böneliv, gör att gemenskapen fördjupas. Man kan inte be för varann utan att lära känna varann.

– Paulus skriver att han tackar Gud för sina kristna vänner och ständigt nämner dem i bön. Det är högprioriterat.

Den här hösten försöker Simon skapa mer utrymme för bön i sitt liv. Han hoppas i alla fall att det blir effekten av att gå

”KYRKAN ÄR INGEN TENNISFÖRENING.

Att vi ständigt ber är vårt kännetecken som kristna”, säger Simon Richardson som tillsammans med vänner i en ekumenisk bönegrupp regelbundet samlas och ber för varann och för sin bygd.

FOTO SOFIE ISAKSSON

ner till 80 procent i sin tjänst som komminister i Hovsta pastorat.

– Hjulén snurrar snabbt. Jag har inte alltid tid att delta i bönegruppen. Men att mötas av deras ”Simon, vi ber för dig!” gör att jag känner mig lyft!

NÄR GRUPPEN träffas pratar de om det aktuella läget, ber för varann och för sina respektive församlingar. Simon var den som öppnade dörarna för gruppen att även samlas i Svenska kyrkans lokaler.

– Det blev uppskattat! Svenska kyrkan har ett rikt böneliv förankrat i tro på Jesus Kristus. Vi lär oss om bön från varann.

– Men eftersom jag inte har svenska som förstaspråk är det en utmaning att hitta de rätta orden när jag ska leda en bönesamling. Det är det svåraste jag gör på hela terminen, säger han med ett leende.

Simon Richardson är prästvigd i St Albans stift i Church of England. Efter nästan 30 år i Sverige har han fortfarande den anglikanska kyrkans bönerytme med mor-

gon- och kvällsbön i ryggmärgen. Det gjorde att han blev så glad när han upptäckte Bön-boken – tradition och liv.

– Bönerytmen fortsätter, fast numera på svenska.

EN SKILLNAD mellan Svenska kyrkan och den anglikanska är att den senare rymmer en tradition med fler spontana bönetillfällen.

– Som anglikan är jag van att be högt tillsammans med andra. Om man har en viktig fråga så lägger man det i Herrens händer, till exempel vid en anställningsintervju eller liknande. Jag möter inte det lika ofta i Svenska kyrkan.

Simon Richardson, präst i Hovsta pastorat, längtar efter mer tid för bön.

Fast det passar inte att inleda vartenda möte med bön...

– Det beror på vad som står på agendan. Man får välja tillfälle.

Hans tips till dem som inte är vana att be högt i en samling är att förbereda sig genom att tänka igenom sin bön och skriva ner.

– Det kan vara en hjälp för att våga be högt. Huvudsaken är att hitta vägen in i en ny erfarenhet av bön.

Risken finns kanske att det blir en prestation att be?

– Det får man se upp med. Men det uppvägs av den andliga uppmuntran som det innebär att höra någon annan be för dig. Ibland kanske någon får ett bibelord att dela och så blir Ordet levande i bönesamlingen.

– Det är inte bara prästens uppdrag att be, alla kristna har det uppdraget. Dela den rikedom som just du har i ditt hjärta.

Musik öppnar hjärtats dörr

Genom musiken kan vi be. Ordlost eller genom att stämma in i en sång.

– Avgörande är att vi är öppna för att vara närvarande i nuet, säger Unni Eriksdotter, kyrkomusiker i Ösmo-Torö församling.

EN KYRKOKÖR kan sjunga ett vackert stycke där texten är en bön, men om den blir en bön för den som sjunger beror på var och en.

– Någon sjunger ungefär som om man gör ett jobb. Någon annan kan stämma in i orden och kanske till och med bottenar helhjärtat i texten just den dagen. Samma gäller dem som lyssnar, säger Unni Eriksdotter.

– För mig är bön att vara närvarande i kroppen och öppen för nuet.

Bön kan ske på många olika sätt, i form av olika konstnärliga uttryck som bilder, rörelser och ordlös sång. Unni Eriksdotter ser att musiken har en fördel framför ord genom att den aktiverar en stor del av hjärnan.

– Hela personen engageras i något som inte en-

Unni Eriksdotter

SPELAR AVGÖRANDE ROLL. Musiken hjälper många att utan ord.

bart är intellektuellt, för där har vi ju olika behov när vi deltar i gudstjänsten.

Ord kan vara begränsande, eftersom de är laddade med personliga betydelser. Där har musiken en större palett som kan göra oss förutsättningslöst berörda.

SAMTIDIGT FINNS många psalmer som är älskade både för sin melodi och för sin text.

– Psalmtexter är poesi och på det sättet också ett konstnärligt uttryck. En bra psalmtext har flera

VÄRT ATT VETA

NAMN: Unni Eriksdotter

BÖN: uppskattar den gemensamma bönen innan högmässan, med alla som ska medverka. Använder själv ignatianska övningar.

FAVORITPSALM: "Vila i din väntan, stilla mötet sker." Psalm nr 205

Över 300 000 digitala böner

På Svenska kyrkans bönewebb kan människor be en bön (eller tända ett ljus) digitalt. Bönewebben har funnits sedan 2009 och sju dagar efter lanseeringen hade det kommit in 4 000 böner. Till den digitala böneplatsen har nu över 300 000 böner skickats in.

Vanligtvis är det ungefär 100 besökare om dagen men runt allhelgona blir det en topp varje år, då är det cirka 2 700 besökare per dag.

Förra året (2019) hade bönewebben besök från 86 länder. De allra flesta från Sverige, cirka 33 000 av de 36 000

årliga besöken. Näst vanligast var USA med 706 besök. På tredje plats kom Finland.

Förutom att du kan skriva din egen bön, kan du också läsa och be andras böner. www.svenskakyrkan.se/be

PIA ANDERSSON

Välsigna maten

"Familjen var på besök hos mormor och satte sig för att äta middag. Lille Kalle började äta direkt. Hans mamma påpekade då att man inte fick börja äta förrän man bätt bordsbön tillsammans.

– Joho, svarade lille Kalle, det kan jag visst det.

Hans mamma protesterade och förklarade att de ju alltid bad bordsbön hemma innan de åt.

– Jaja, svarade Kalle. Det är ju hemma det, men nu är vi hos mormor och hon vet hur man lagar mat!"

finna bönen inom sig, ibland i en psalmtext och ibland helt

bottnar. Det öppnar dörrar så att många nås av den.

Hon tror att psalmer med enkla melodier uppskattas för att inte energin går åt till att sjunga med i något avancerat.

– Därför är Taize-sånger uppskattade. Genom sin närvaro i det repetitiva blir enkla ord och musik en bra gudstjänstform.

Hur ofta samtalar ni om detta i arbetslaget?

– I vardagen får de teologiska frågorna sällan den tid som behövs. Jag skulle gärna ha mer av det.

MIRIAM ARREBÄCK

Rekordökning i sökning

Googlesökningar på ”prayer”, det vill säga bön, slog rekord under våren. Enligt en rapport från Köpenhamns universitet skedde ökningen från och med mars månad, sedan coronasmittan konstaterades vara globalt spridd. Siffrorna gäller 75 olika länder.

Sökningarna fördubblades per var 80 000:e fall av smitta som registrerades. Ökningen är den största som noterats sedan 2004, som är den tidigaste tillgängliga sökstatistiken från Google Trends data.

”I tider av kris, tenderar människor att vända sig till religion för att minska sin stress och söka förklaringar. 2020 års pandemi av covid-19 är inget undantag”, skriver Jeanet Sinding Bentzen, som forskar på kultur, religion och ekonomi vid Köpenhamns universitet.

Hur ber du?

För det mesta ber jag för mig själv

Magnus Åberg,
stiftsreception

– Jag skulle säga att jag ber ganska sporadiskt. Särskilt om något har hänt mina nära och kära, både gott och ont. Jag kan tacka eller be om hjälp med att få styrka när det behövs.

– Jag ber även för de drabbade när olyckor och katastrofer händer i världen.

– För det mesta ber jag i tysthet för mig själv, men även tillsammans med andra vid möten och gudstjänster.

Jag lyfter fram tre saker som jag är tacksam över

– Min egen bön sker oftast på kvällen när jag ska sova. Då går jag igenom dagen och lyfter fram tre saker som jag är tacksam över. Ofta är det möten med människor men det kan också vara saker som blivit gjorda och insikter som kommit till mig. Jag ber också för det som är besvärligt och skaver, hos mig själv och i världen i stort.

– Stående inslag är förbön för mina kära, inklusive mina gudbarn. När orden eller orken fattas mig ber jag Gud som haver. Den funkar alltid, för både stora och små.

Lotta Lind,
stiftsjurist

Ibland har jag faktiskt en lista

– Min bön pågår på sätt och vis hela tiden, som ett förhållningssätt – att försöka se saker med Guds ögon och be om hjälp med det. Men ibland är det skönt att bara säga en bön. Är det kväll är det oftast psalmen ”Innan natten kommer” – en bra bön och förbön. Eller ”Bred dina vida vingar”.

– När någon ber om förbön så ber jag ungefär ”Gud, du vet ju om det här redan. Fortsätt älska dem, hjälp dem känna det...” Ibland har jag faktiskt en lista, men annars brukar jag låta tankarna driva

Birgitta Lounela,
stiftsdiakon

runt bland människor och situationer jag har att göra med, läser om eller känner till men aldrig möter.

– Om man tänker bön som samtal med Gud så tror jag att Gud önskar sig mer utrymme att säga saker själv. Men lyssnar tålmodigt ändå.

Bönen påverkas av hur tillvaron ser ut

– Jag ber ofta i samband med vardagliga rutiner, till exempel när jag åker till jobbet och oftast när jag går och lägger mig för kvällen. Jag försöker ha en lista på böneämnen och människor som jag ber för, men ibland försvinner kollen på listan ...

– Jag är nog ganska fri i bönen, och det påverkar fokuset emellanåt. Min erfarenhet är att när jag är närvarande så är också Gud väldigt nära mig. Då kan bönen nästan bli som ett samtal, där saker som oroat får sin lösning ihop med Gud.

– Bönen påverkas av hur tillvaron ser ut. Det blir mer sällan när annat i livet kräver för mycket tid. Då är det skönt att veta, att jag bärs av andras böner.

– När jag inte orkar eller klarar att formulera min bön, så är jag ändå ”marinerad” av Guds närvaro och omsorg. Bön för mig, handlar inte om vad jag presterar i fina ord.

– En bönbok som jag återkommer till (kanske särskilt när jag känner mig skör) är skriven av Jörg Zink och heter ”När aftonen kommer”.

Lisbeth Strand
Järpehag,
musiker stiftsgården

BOK ETT AV TVÅ. Stiftsadjunkt Charlotte Bachelder är redaktör för stiftsgårdens egen bönbok.

"Allas gudserfarenheter är viktiga

Böner och andakter är en viktig del av livet på Stiftsgården Stjärnholm. Snart kommer gårdens egen bönbok, den andra i ordningen.

DEN FÖRSTA bönboken sålde slut och nu pågår arbetet med uppföljaren. Åsa Höjer står för foto och formgivning av "Stjärnholms bönbok".

– Precis som förra gången har vi nu försökt att få in så många olika röster som möjligt. Det är en härlig blandning av författare. Var och en av dem presenteras kort i boken, berättar Charlotte Bachelder, stiftsadjunkt och redaktör.

FÖRUTOM ATT bönerna kan användas vid andakter och gudstjänster i Livets kapell, hoppas stifts-

Mobilbönen

STARTSKÄRMEN. Vad har du för bakgrundsbild? Är det en bild på någon du älskar? Ett vackert landskap? En fin abstrakt bild? Ta ett ögonblick att tacka Gud för vad som finns på bilden – eller för vad den påminner dig om.

ÖPPNA DIN KALENDERAPP. Tänk på bokningar du har på gång, och de du fått ställa in. Tänk på människorna, dina vänner, familjen, kollegor och de du inte känner. Ta ett ögonblick för att lämna över dessa till Gud att förvara i trygghet.

GÅ TILL DINA KONTAKTER. Scrolla till bokstav E och hitta det första namnet. Om du inte har någon, scrolla vidare till nästa. Ta ett ögonblick och be för personen eller organisationen.

HAR DU EN NYHETSAPP? Öppna den. Om inte, leta nyheter i din webbläsare. Titta på rubrikerna och hitta en som du tycker sticker ut. Läs första stycket och lyft det i en bön.

GÅ TILL DINA BILDER. Titta på den 10e. Tänk på den/dem/platsen/saken i bilden och be för dem, eller för det du påminns om.

TITTA PÅ BATTERITIDEN, har du nästan slut? Eller är batteriet fulladdat? Be för dem med lite energi, människor som kämpar med fysisk eller psykisk ohälsa.

FICKLAMPSEFFekten. Tänd den och låt det lysa. Be att Gud lyser upp i mörkret.

”Kära Gud i himlen, vi ger dig våra böner, ödmjukt och från hjärtat. Uppmuntra oss att använda det digitala till att föra människor närmare och inte glida isär. Uppmuntra oss att vara mer uppmärksamma på hur vi använder det och led oss. Amen.”

Ursprungsidé: James Cathcart, Sanctuary First, Skottland

och allas röster behövs”

gården att boken ska användas i den egna enskilda andakten. Kanske kan boken också inspirera till eget bönboksförfattande.

– I bönen, framför Guds ansikte, spelar inte ålder eller position någon roll. Allas gudserfarenhet är viktig och värdefull och allas röster behövs.

Den som vill köpa bönboken måste ta sig till stiftsgården.

– Det tycker jag är fiffigt. Det här är

gårdens bok, böner från gården. Böner att ta med från gården. Vi hoppas att många gör sig besväret att ta sig till bokbordet på Stjärnholm för att köpa, säger Charlotte Bachelder.

FÖRHOPNINGEN ÄR att bönboken ska finnas till försäljning lagom till den första advent.

PIA ANDERSSON

Hallå ... biskop Johan som skriver en bönbok, som beräknas komma ut våren 2021.

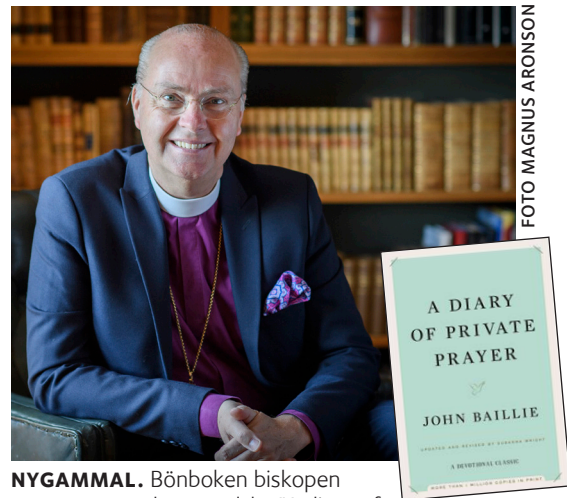

FOTO MAGNUS ARONSON

NYGAMMAL. Bönboken biskopen översätter är den engelska "A diary of private prayer" av John Baillie från 1936.

Bönboken för den lite mer erfarne

Finns det inte tillräckligt många bönböcker?

– Absolut – det räcker ju egentligen med Psaltaren och Herrens bön.

– Och samtidigt fångades jag så av denna snart hundraåriga bönbok som med sitt på en gång kärva och kärleksfulla språk vittnar om den Gud som förväntar sig lite mer av mig än lätt-och-lagom och peppar mig när jag inte når ända fram.

Vem riktar sig den här boken till?

– I grunden ”alla” såklart, men kanske den lite mer erfarna bedjaren får mest ut av den. Särskilt den som är hemma i Psaltaren lär känna igen sig. Den här hör ju hemma i en skotsk/engelsk bönetradition där dagarna omramas av Tidegården.

Har det påverkat dig att arbeta med boken?

– Det är lustfyllt och utmanande att ge sig i kast med en bönbok från 1930-talet som sålt i över en miljon exemplar och göra det på ett sätt som tar både då och nu på allvar.

MIRIAM ARREBÄCK

Morgonbön

”Tack gode Gud. Än så länge har allt funkat bra. Jag har gjort allting rätt. Jag har inte fört vidare nåt skvaller, inte förlorat mitt humör, inte varit girig, otrevlig, självisk eller något annat dumt. Men käre Gud nu ska jag stiga upp ur sängen och då behöver jag mycket hjälp.”

DU FÅR INTE ALLT *du ber om*

Att finna bönen snarare än att uppfinna den

BAKOM ORDEN

Martin Modéus
är biskop i
Linköpings stift
sedan 2011.

Denna text är ett
utdrag ur boken:
*Finna bönen
som redan finns*
(Verbum. 2020).

Det finns mängder av böcker om hur man kan be, och det är väl bra. Problemet är att detta skapar intrycket av att man måste vara kunnig för att be. Men bönen kommer, liksom andningen, som en gåva.

FÖR NÅGRA år sedan läste jag en bok om fotografering, kontemplation och bön. Författaren, Christine Valters Paintner, frågade där hur det kommer sig att vi säger att vi "tar" ett foto. Motiven och bilderna kommer ju egentligen till oss, men vår kultur är präglad av vår uppfattning att vi "tar" i stället för att vi "får". Vi "skaffar" barn i stället för att "få" barn. Vi tar ett bad, tar en paus, och så vidare. Egentligen borde vi kanske säga att vi får ett bad, får en bild, får en paus.

På samma sätt är bön mycket mer något vi får än något vi tar eller gör eller ger. Parallellen till andningen visar att bön är något medfött, inget vi behöver anstränga oss för att uppfinna eller hitta på. Vi uppfattar lätt bönen som en mänsklig aktivitet som ska "tillföras" det "vanliga" livet. Möjligen behöver vi finna bönen, men vi behöver inte uppfinna den.

I Romarbrevet skriver Paulus om bönen och den heliga Anden:

Vi vet ju inte hur vår bön egentligen bör vara, men Anden vädjar för oss med rop utan ord, och han som utforskar våra hjärtan vet vad Anden menar, eftersom Anden vädjar för de heliga så som Gud vill (Rom 8:26–27). Samma vittnesbörd finns

om Jesus: Han visste av sig själv vad som fanns i människan (Joh. 2:25).

Paulus säger också: Vet ni inte att er kropp är ett tempel för den heliga Anden, som ni har inom er och som ni har fått från Gud? (1 Kor 6:19) Gud kommer inte bara till oss utifrån, utan i lika hög grad inifrån. Gud är redan på plats.

Gud vet vad vi behöver; detta behöver vi inte informera Gud om. Innan ordet är på min tunga vet du, Herre, allt jag vill säga (Ps 139:4). Bilden som tonar fram här låter oss ana att det i hela tillvaron och i våra hjärtan ständigt pågår en bön som bygger på Guds djupa förtrogenhet med det mänskliga. Den bönen kan vi göra oss medvetna om.

Bönen är i sin djupaste karaktär ett Guds initiativ, och bönen är i sig själv ett svar. Visst är det gott att kunna formulera sig, men Gud vet redan vad bönen innehåller. Flödet pågår.

ETT AV mina favoritcitrat om bönen är hämtat från Gerard W. Hughes (1924–2014), jesuitpräst och andlig vägledare i den så kallade ignatianska traditionen, det vill säga den andliga tradition som går tillbaka till Ignatius av Loyola (1491–1556), grundaren av jesuitorden. Denna tradition har på senare tid fått en ekumenisk spridning långt utöver den katolska kyrkan. Hughes skriver:

Ingen kan be! Bön är en överlåtelse av hela vår varelse till Gud, så att Gud får bli barmhärtighetens och medlidandets Gud för oss och genom oss. Allt för mycket medveten ansträngning kan ta död på bönen! Bön handlar om att låta Guds ande be i oss.

Bönen finns redan, den behöver inte uppfinnas. Men den går att finna, vila i och få rum att blomma ut i medvetandet.

När vi sår frön till blommor är det inte vår prestation som får fröna att växa. Solen skiner och regnet faller. Plantan växer mer eller mindre av sig själv. Det är ingen motsättning mot detta att vi kan se ett behov – eller en glädje – i att rensa och luckra för att skapa rikare möjligheter för plantan att växa. Så blir blomman – bönen – till ännu större glädje.

BE, SÅ skall ni få (Matt 7:7). De orden beskrivs av Anthony Bloom, som en tagg i det kristna medvetandet. De kan varken accepteras eller förkastas.

Svarar Gud på bön? Det är rimligt att undra om det gör någon skillnad att jag ber. Påverkas något på ett påtagligt sätt, och vad är det i så fall som påverkas? Händer något som annars inte hade hänt?

Naturligtvis beror detta på vad vi förväntar oss. Om vi tänker att bön mest handlar om att jag begär något och Gud levererar så är besvikelsen nog given. Men detta gäller inte bara gudsrelationen. Ingen mänsklig relation, utom möjligen spädbarnets, ser ut på det sättet att jag skriker och någon annan levererar.

En vän måste vara pålitlig, inte nyckfull; detta är en av vänskapens grunder. Vi vet var vi har varandra, att vi kan lita på varandra. Vi vet att det finns en god förutsägbarhet i vännens sätt att vara och att det i grunden för denna förutsägbarhet ligger att min vän vill mig väl. Tillit är ett av orden för detta. I grunden för vänskapen med Gud ligger just denna pålitlighet. Det klassiska bibliska uttrycket för detta är orden ur Klagovisorna: Men Herrens nåd tar inte slut, hans barmhärtighet upphör aldrig. Varje morgon är den ny – stor är din trofasthet (Klag 3:22–23).

Det låter kanske märkligt, men konsekvensen av detta är att Guds pålitlighet utesluter – eller åtminstone problematiserar – en hel del av det vi traditionellt kallar bönhörelse. Mycket av den traditionella bilden av bönhörelse handlar ju om att jag ber om något som ligger utanför skapelsens normala ordning: underverk, helt enkelt, kanske mirakulösa räddningar i nödens tid. Böns svar förutsätts då bli att Gud ska bryta mot naturlagarna, alltså bete sig oförutsägbart.

Utan att riktigt tänka efter så får människor ofta

Guds handlande mot naturlagarna i tankarna när man talar om bönhörelse och inte Guds handlande med naturlagarna.

Och inte nog med det: eftersom människor ber på motstridiga sätt så ska dessutom Guds brott mot naturlagarna ske när jag själv önskar det, men inte

”Bön är en bräcklig företeelse. Den trivs inte bra i det offentliga, **den är sällan spektakulär**. Så också med **bönesvaren**. Den som söker en quick-fix bör leta någon annanstans.”

när vissa andra ber. Exempelvis överensstämmer ju min bön om att Gud ska ge sol och bondens bön om regn – eller tvärtom – nog bara marginellt.

Så blir det när böns utgångspunkt är människans egna begär, som det uttrycks i Jakobsbrevet (4:1–3). Det mänskliga livets intressekonflikter förs oreflekterat vidare in i böns värld.

Det kan verka viktigt för en ”stor tro” att tro att Gud hör mänskliga böner genom att ”leverera underverk”. Vad som dock sker när vi talar för mycket på detta sätt är att vi bygger in en misstro mot Gud på djupet, en bild av en Gud som inte går att lita på. För hur skulle vi kunna lita på en vän som ibland svarar och ibland inte svarar – och som är oförutsägbart i sin pålitlighet.

BÖN ÄR en bräcklig företeelse. Den trivs inte bra i det offentliga, den är sällan spektakulär. Så också med bönesvaren. Den som söker en quick-fix bör leta någon annanstans.

I Joh 14:13–14 säger Jesus att vi får det vi ber om i hans namn, men det stämmer uppenbarligen inte på det ytliga, direkta planet av begäran – leverans. Om någon kan överbevisa mig om motsatsen tänker jag ändra mig, men inte med några hallelujarop. En värld där vi får allt vi ber om är en för oss okänd värld. En värld där vi planlöst, då och då, får vad vi ber om är en skräckinjagande värld, där naturlagarna är villkorliga och beroende av övernaturligt godtycke.

Men Gud vare lovad, vi får inte allt vad vi ber om; inte ens våra goda och rättfärdiga böner uppfyller Gud med någon regelmässighet. Gud låter regnet falla och solen skina – medan vi arma människor bryr våra huvuden med den teologiska frågan om varför Gud inte gör så många underverk som vi skulle vilja.

Om jag måste välja mellan Guds pålitlighet och chansen att då och då få mirakel utförda så väljer jag pålitligheten. Och jag tackar Gud för alla de böner som inte blivit uppfyllda, alla de vilda önsningar som jag sluppit få uppfyllda. Jag längtar inte efter en värld som går att manipulera, en värld där de som kommit på bönen knep får gå före i kön till hälsa och välbefinnande.

”Så **vi bör fortsätta att be**, frimodigt, frejdigt, om allt vi behöver och önskar, väl medvetna om våra begränsade perspektiv – och om **Guds obegränsade kärlek.**”

Jag vill ha en värld jag kan lita på, en värld där solen går upp på morgonen och ned på kvällen. Jag vill inte ha den enkla bönhörelsen av det enkla skälet att jag vill kunna lita på att upp är upp och ner är ner, och att de fysikaliska reglerna gäller. Jag vill kunna lita på Guds skapelse – och på Gud själv.

Jag vill att nästa år blir likadant som det gamla. Förutsägbart. Inte på det sättet att jag vill att krig och svält ska fortsätta, men förutsägbart på det sättet att naturlagarna kommer att fortsätta att gälla. Detta är Guds trofasthet och pålitlighet: att världen består, och det är Gud som upprätthåller den världen.

Min grundbön är därför: Gud, upprätthåll din skapelse intill den yttersta dagen. Låt plus fortsätta vara plus och minus vara minus på batteriet. Låt fotosyntesen fungera, och låt hjärtat slå, inte på grund av godtycklig bönhörelse utan därför att dina goda naturlagar tvingar det att göra så.

Jag tror att det finns få saker som så undergräver

människors förtroende för Gud som alla dessa löften om hälsa och bönhörelse som sprids i kristen kiosk-litteratur och på entusiastiska väckelsemöten, en sorts andliga checkar utan tacksägelse, som skapar förtvivlan och som undergräver förtroendet för den Gud vars namn förfalskas på checken.

Varför ska vi då be, om Gud vet allt och om Gud inte tänker ge oss det vi ber om i någon högre grad? Av samma skäl som ett barn talar med sina föräldrar och föräldrarna väntar på att barnet ska säga det som föräldrarna redan förstått. Det är en del av en god relation. Och föräldrarnas gåvor till barnen är långt mycket större än vad barnen inser, eftersom de lever mitt i gåvan.

Troligen är en hel del av de böner som låter som ”begäran” egentligen sådana samtal. De är till del önskan, till del försäkringar till oss själva och förmodligen inte till ringa del en sorts relationellt småprat i bönen form som mer bekräftar vår relation. De låter som ”begäran”, men är nog inte bara eller ens i första hand avsedda som det.

Ibland har man låtit påskina att det är bättre att bara tacka eller bara lovsjunga och att alltså inte be konkret om det vi faktiskt, utifrån våra perspektiv, tycker att vi behöver. Men då gömmer vi oss bara, och relationen fördunklas.

Så vi bör fortsätta att be, frimodigt, frejdigt, om allt vi behöver och önskar, väl medvetna om våra begränsade perspektiv – och om Guds obegränsade kärlek. Gud tål våra fumlige böner, så vi behöver inte lägga in ängsliga förbehåll om ”ske din vilja”. Genom att öva oss i denna ohämmade bön så lär vi oss ana att Gud är pålitlig.

Visst, vi får inte allt vi ber om. Men vi får mycket mer. Gud upprätthåller sin skapelse och är alla goda gåvors givare redan här och nu. Varje andetag är en bön om liv, och den gåvan får vi alla gånger utom den sista. Och den dagen öppnas nya perspektiv på Guds kärlek, för då dras slöjan till evigheten undan.

MARTIN MODÉUS

Texten är ett utdrag ur boken:

Finna bönen som redan finns (Verbum, 2020)

Plötsligt skulle "alla" sända digitalt

Av Svenska kyrkans pastorat har drygt 40 procent besvarat en enkät om hur pandemin påverkat användningen av ny informationsteknologi.

Av de svarande hade 84 procent använt något digitalt format under perioden mars till juni och hälften av dem varje vecka, skriver Kyrkans tidning. Församlingarna uppger att de nått fler personer och nya grupper, men ser också risker med att kyrkan går online. De som redan lever i digitalt utanförskap riskerar att hamna ännu mer utanför.

Enkäten är del av ett stort internationellt forskningsprojekt, Churches Online in Times of Corona (CONTOC), vars slutsatser kommer senare i höst.

Spela "Orgeln" på SVT play

Dokumentären Orgeln – musikaliska strövtåg, speglar orgelns kulturhistoria och hur den fått en självklar plats i kyrkan, men också inom andra områden.

I filmen berättar organister i Svenska kyrkan och artister som Kalle Moræus och Anna von Hauswoltff om sitt förhållande till orgeln och hur de ser på framtiden för instrumentet. Tittaren får också följa med in i verkstaden på Tostareds kyrkorgelfabrik, där hantverket gått i arv i flera generationer.

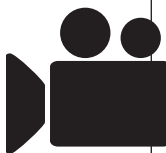
Dokumentären är tillkommen med stöd från Svenska kyrkan, Kyrkomusikernas riksförbund och Uppsala kommun. Produktionsbolaget har också haft hjälp av en kyrkomusikalisk referensgrupp.

Orgeln – musikaliska strövtåg kan ses på SVT Play under ett år framåt.

Sof(f)t på YouTube

Samtalet mellan författaren Fredrik Lindström och biskop Johan från den digitala Stiftsfesten kan du se även i efterhand på stiftets youtube-kanal. Dessutom nyskriven körsång, diplom till Årets strängnässtiftare med mera. www.youtube.com/Strangnasstift

ÄB på Insta

Ärkebiskop Antje Jackélen fick mersmak efter att ha lånat Svenska kyrkans vandringskonto. Nu finns ärkebiskopen på Instagram under egen flagg: @arkebiskopantje

Film om Sankt Botvid och helgonlegenden

I år är det 900 år sedan Sankt Botvid dödades, år 1120 enligt helgonlegenden från tidig medeltid. Sankt Botvids pilgrimsled sträcker sig mellan Salems kyrka (Strängnäs stift) och Botkyrka kyrka (Stockholms stift). Vandringsleden är cirka 7,5 kilometer lång.

Författaren Maja Hagerman och filmaren Claes Gabrielson har gått i helgonets spår i en nyproducerad dokumentärfilm: Botvid och mirakerna.

Se filmen på stiftet hemsida i nyhetslistan. www.svenskakyrkan.se/strangnasstift

Restaureringar och återuppbyggnader gav medalj

Arkitekten och den nu 82-åriga glanshammarsbon

Jerk Alton får Hans Majestät Konungens medalj av 8:e storleken i högblått band. Jerk Alton får medaljen "för betydande insatser inom kyrkoarkitekturen". Det var på nationaldagen som kungen beslutade att ge Alton medaljen som tidigare kallades Hovmedaljen. Själva utdelningen sker senare i höst. Grattis!

MEDALJÖR.

FOTO ROLF JOHNSON

Kvinnoöde i reformationen

den 1 november. I rollen som Kristina ser vi Vibeke Nilsen och Kaplan Johannes spelas av Jan Svedman.

Vill du lära dig mer om Kristina Gyllenstierna blir det en föreläsning den 10 oktober i Råby-Rönö Församlingshem.

Kvinnorna och reformationen genom Kristina Gyllenstiernas ögon, det är innehållet i den teaterföreläsning som visas i Råby-Rönö kyrka

Vinn Joel Halldorfs nya bok

I sin nya bok "Gud: Jakten" (Fri tanke, 2020) använder Joel Halldorf teologi för att undersöka både sekulära och religiösa fenomen: nationalism, digitalisering och konsumtion, såväl som islam, amerikansk kristen höger och pingstväckelsen.

Vi lottar ut ett signerat exemplar av boken bland dem som svarat rätt på frågan: *Vem är den kände förläggaren bakom Fri tanke?*

Sänd svaret till: strangnas.portalen@svenskakyrkan.se

Glöm inte att skriva ditt namn och adress – så kommer boken med posten till dig om du vinner. För att delta i utlottningen behöver vi ha ditt svar senast den 22 oktober 2020.

Rätt ska vara rätt

Svenska kyrkan och rättighetsinnehavarna till Harald Göransson's verk har kommit överens om ersättning för de verk i kyrkohandboken som Harald Göransson är upphovsman till. Källförteckningen i kyrkohandboken kommer nu att uppdateras.

”Direktare” tar genvägen

Antalet begravningar som sker med urna ökar. Allt fler skippar kistan – och ibland

Så kallade ”direktare”, då kremation sker innan begravningsceremonin, ökar i antal. Det är bara en av flera förändrade seder och bruk.

CORONAPANDEMIN HAR skyndat på trender som redan var på gång när det gäller begravningar.

– Direktkremationer, alltså att ha en ceremoni med urna istället för kista, ökar i antal. För bara 15 år sedan var de jätteovanliga. Det förekom nästan bara när någon hade avlidit utomlands och kreme-rats på plats, säger Kalle Hansson, kyrkogårdschef i Nyköpings församling där han har följt utvecklingen under många år.

Även begravningar helt utan ceremoni ökar i Sverige, från 5 till 8 procent åren 2015-2019 (källa: Sveriges auktoriserade begravningsbyråer). Detta sker ofta efter den avlidnes egen önskan, men det finns andra orsaker, till exempel att anhöriga inte har haft någon omfattande relation med den avlidne under livstiden, eller att de inte kan komma överens om en ceremoni.

– Jag tror att många äldre inte vill vara till besvär och ställa till med något stort. Det kan också vara så att den yngre generationens pressade agenda får dem att välja en mindre ceremoni, men det finns många aspekter, säger Kalle.

Han understryker att avskedet är jätteviktigt för sorgarbetet, oavsett hur det går till.

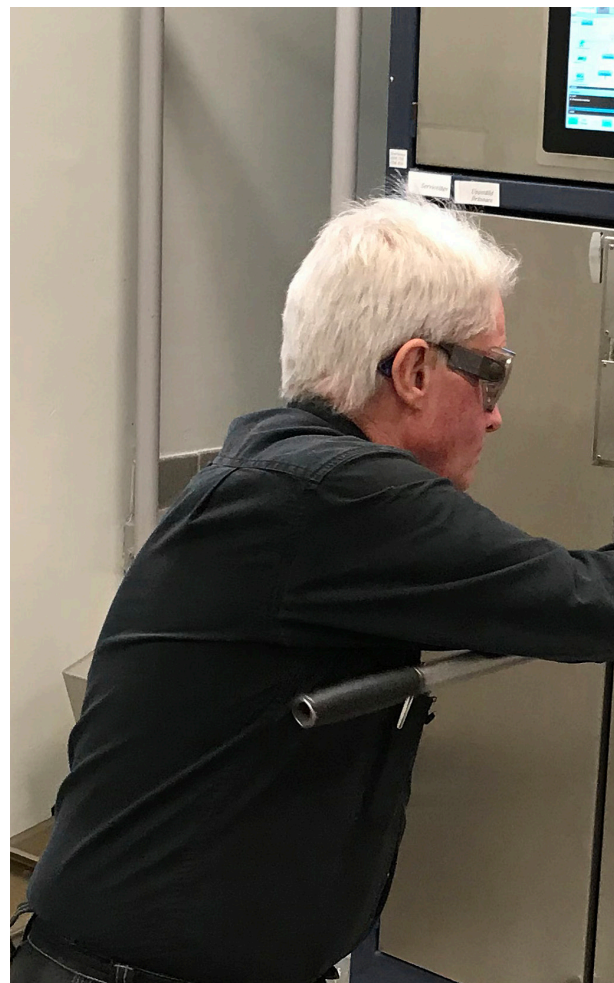
CORONAVÅREN ÖKADE trycket på krematoriet i Nyköping och statistiken så här långt visar att 2020 kan blir ett rekordår för så kallade direktkremationer. Om trenden håller i sig kommer de att se en fördubbling av antalet direktare jämfört med 2019.

– Vi blev tvungna att hyra en särskild container för förvaring av kistor i väntan på kremation under en vecka i april och en pedagog från församlingen fick gå in och täcka upp för vaktmästarna som var upptagna i krematoriet, säger Kalle.

Men nu är man tillbaka på en normal nivå. Och

Kalle Hansson,
kyrkogårdschef,
Nyköping

JOBBAR FÖR HÖGTRYCK. Pandemin gjorde att krematoriet i

minnesstunder äger rum ungefär som tidigare trots begränsningen som pandemin medfört.

– Vi trodde att fler skulle vilja skjuta upp sina minnesstunder till ett senare tillfälle när vi kan träffas obehindrat igen, men det har inte blivit så. De flesta vill få det gjort.

Kalle Hansson har noterat att begravningsföljerna också blir mindre. Kapellet är sällan fullt så max 50-personersregeln har knappt varit nödvändig där.

– Vad gäller den ökade förfrågan om direktkremation blir det spännande att följa över tid, om begravningsseden är på väg att ändras för gott eller om den kommer att gå tillbaka.

ELIN HENNINGSSON

Jag tror att många äldre **inte vill vara till besvär...**

till krematoriet

även ceremonin.

Nyköping fick hantera rekordmånga direktkremationer under våren och sommaren.

FOTO MALÉN ENEBERG

En rit som går i graven?

Under det senaste halvåret har flera begravningar hållits utomhus eller med få deltagare. Svenska kyrkans biskopar har också tagit fram en särskild ordning för minnesgudstjänst att använda då denna hålls vid ett senare tillfälle än själva begravningen.

– Även om man kommer i jorden direkt så har man en minnesgudstjänst som är värdig och följer en viss ordning, säger biskop Mikael Mogren till webbtidningen Lidköpingsnytt.se.

Sedan tidigare var begravningstrenden

vikande och nu är frågan vilken effekt pandemin kommer att få på utvecklingen.

– Svenskar som har varit kristligt begravda i kanske tusen år väljer att inte vara det längre, säger biskop Mikael Mogren.

– De senaste åren har det också blivit vanligare att människor blir jordlagda helt utan begravning. Risken är att begravningsgudstjänsten går samma väg som vigslarna, att man tänker att människor kan dö och komma i jorden på ett bra sätt utan någon begravningsrit.

Livestreaming här för att stanna

Hur har pandemin påverkat begravningar i de andra nordiska länderna? Tidningen Memento har frågat branschföreträdare i våra grannländer om de ser förändringar som de tror blir permanenta.

I Norge och Island konstaterar man att livestreamade begravningar är här för att stanna.

– Det är ett komplement, för familj och vänner som bor långt bort eller som av andra skäl har svårt att fysiskt närvara, säger Gunnar Hammersmark, branschdirektör för norska Virke Gravferd.

I både Danmark och Finland har man insett behovet av bättre skyddsutrustning för dem som hanterar de döda. När man tidigare enbart använt handskar är omfattade skyddskläder nu regel.

– Vi har blivit uppmärksamma på att även avlidna kan smitta genom utandningsluft som kan komma till exempel när kroppen flyttas, säger Ole Roed Jakobsen, branchdirektør Danske Bedemand.

Surfa in på minnes-sidan vid graven

Gravstenar försedda med en QR-bricka är en relativt ny trend. Med hjälp av en smartphone som skannar streckkoden kan man då direkt vid graven besöka den avlidnes digitala minnessida på nätet.

En QR-bricka kan till exempel innehålla bildspel med musik, hälsningssida, filmer och klipp, länk till släktträd eller andra webbplatser, ljudfiler och möjlighet att skicka kondoleansblommor. Här kan finnas funktioner för att dela minnen och tända ljus.

Sveriges auktoriserade begravningsbyråer saluför en QR-bricka som kan beställas med eller utan bild och den monteras på gravstenen med dubbelhäftande tejp.

Oklar dödsorsak

”En man går och läser på gravstenarna. Då prästen kommer förbi frågar han:

– Jag undrar varför det på somliga gravstenar står dödsorsaken men inte på andra?

– Dödsorsaken brukar väl aldrig stå?

– Se själv, här står det: Sköts av kyrkogårdsförvaltningen, och här med, men inte här...”

MILJÖVÄNLIG. "Vanor och mönster kan förändras och vi kan tänka annorlunda kring hur vi hanterar de resurser vi har, men hoppet är avgörande. Det budskapet är vad kyrkan både kan och bör förmedla", säger Emilia Bergius, miljö- och kilmatsamordnare i Strängnäs stift. FOTO ELIN HENNINGSSON

Klimathandläggare Emilia Bergius vill att kyrkan ska ge hopp

Har nuvarande pandemi förändrat vår syn på klimatfrågan?

– Den har i alla fall fått oss att reflektera mer kring vissa saker. Varningarna om att sjukdomsutbrott väntas bli allt vanligare i takt med att klimatkrisen blir mer akut känns väldigt oroväckande, särskilt i ljuset av den belastning som vi sett att Coronakrisen inneburit för samhället och sjukvården.

Finns positiva konsekvenser?

– Det finns ju tecken på att vissa typer av utsläpp har minskat under våren, så krisen kan ha fört med sig nya klimatsmarta beteendemönster. För egen del har jag insett fördelarna med distansmöten och blivit bättre på att mötas digitalt.

– Det har varit positivt att få insikt om att det går att göra stora förändringar, om bara viljan finns där.

Vad bör kyrkan göra?

– Svenska kyrkan är en stor organisation som påverkar klimatet på flera olika sätt. Genom att se över till exempel energianvändningen i våra fastigheter, resor, inköp, investeringar och förvaltningen av skog och mark så kan vi göra skillnad.

Har kyrkan ett särskilt ansvar?

– Ja, klimatet är en etisk och andlig fråga. Redan idag drabbas våra medmänniskor av klimatrelaterade katastrofer och många känner stark oro inför vad klimatförändringarna kan komma att innebära.

– Kyrkan kan uppmärksamma och lindra detta genom samtal om människans framtid och uppdraget att förvalta skapelsen. Vi bör vara en röst som sprider hopp och ger kraft att förändra. Den stora utmaningen till trots så har vi både resurser och goda förutsättningar att bidra till lösningar. Vanor kan förändras – men hoppet är avgörande.

Varför ska församlingar kontakta dig?

– För att prata om miljö- och klimatfrågor generellt och för att bolla tankar och idéer kring hur de kan arbeta med dessa frågor i sin verksamhet.

– Dels går det att genomföra enskilda insatser, men också att etablera ett strukturerat miljöarbete med hjälp av miljödiplomering. De som är intresserade av diplomeringsarbete kan höra av sig till mig och få mer information om hur man startar.

VÅRT ATT VETA

NAMN: Emilia Bergius

ÅLDER: 29 år

ARBETAR: som miljö- och kilmatsamordnare, Strängnäs stift

BOR: i Stockholm, men är en före detta Öviksbo som också mellanlandat i Karlstad och Örebro.

UTBILDNING: Inom miljö- och statsvetenskap

INTRESSEN: Bland annat samhällsfrågor, böcker och ishockey.

Lägret där samtalen går djupare

I Allhelgonahelgen kan du som är mellan 18-24 år vara med på läger "På djupet".

TEMAT FÖR "På djupet"-läger är: allhelgona, döden, nytt liv, en ny chans, eller vad som för oss på djupet. Vi tar avstamp i en film-upplevelse och kommer också använda oss av Frälsarkransens pärlor. Samtal, vandringar, andakter, gudstjänster, måltider och att spela spel står på programmet.

DU MÅSTE ha fyllt 18 år och i och med det behöver du inte ha med dig någon handledare eller församlingsledare.

Allhelgona är den helg på året då vi tillsammans uppmärksammar och minns de som har lämnat det här livet. Det är en helg då vi påminner oss om att döden finns, och drabbar oss alla.

Start torsdagen den 29 oktober med incheckning från kl 17, middag kl 18. Vi avslutar med lunch lördagen den 31 oktober. Lägret kostar 1000 kronor inkl. kost och logi i slottet eller flygeln på Stiftsgården Stjärnholm. Anmälan senast 28/9.

NOVEMBER

5-6/11 Pedagogiska dagar

– Om vi inte tar teologi för barn på allvar mister vi något i hela församlingens teologi. I år koncentrerar vi oss på hur vi kan prata teologi för och med barn samt barn i gudstjänst. För dig som arbetar med pedagogik för och med barn. På Stiftsgården Stjärnholm.

7/11 Anti-aging för rösten

En fortbildningsdag för körsångare och andra sångintresserade. I det sångpedagogiska konceptet Anti-aging för rösten är syftet att utveckla sin röst genom hela livet. På Stiftsgården Stjärnholm.

13/11 Utbildning i Mallverktyget

Tillsammans hjälper vi varandra att utveckla våra färdigheter i Mallverktyget. Du tar med en bärbar dator och dina frågor och funderingar. I Kyrkans hus i Örebro.

13/11 Nätverksmöte diakoniassistenter

För dig som har huvudansvar för församlingens diakoni men inte är diakon. Prel på stiftskansliet i Strängnäs.

13-15/11 IKON ledarutbildning för unga

Tema: Musik, sång och spel – för dig som vill fördjupa dig i att använda musiken i din roll som ung ledare. Delta på plats på Stiftsgården Stjärnholm eller från ditt församlingshem via Zoom.

20/11 Nätverksmöte för diakoner i församlingstjänst

Nätverkande, rådslag, kunskapsinhämtning. Möte med biskop Johan, föredrag om kunskap och resultat från projekt Fokus Diakoni. Prel på stiftskansliet i Strängnäs.

Kurser och utbildningar kan ställas in eller bli digitala. Se uppdaterad information på stiftets intranät.

INFORMATION OCH INSPIRATION

Nyhetsbrev via e-post

En gång i månaden skickar Strängnäs stift ut ett nyhetsbrev via epost med samlad information och aktuellt från webb och intranätet samt inbjudningar till kommande kurser och utbildningar. Anmäl dig via stiftets hemsida eller till anna-majja.junnila@svenskakyrkan.se

Stiftet på Facebook

Du hittar Strängnäs stift på Facebook där vi lägger ut notiser och annat kul (?) från vardagen på stiftet och från besök i församlingar. Gilla oss du också! www.facebook.se/strangnasstift

Biskopen på Instagram

Följ biskop Johan Dalman på Instagram. Sök på @biskopdalman på www.instagram.se och följ honom där så missar du inget!

Alla kurser och utbildningar hittar du här: internwww.svenskakyrkan.se/strangnasstift/utbildning
Strängnäs stift följer Folkhälsomyndighetens rekommendationer för sammankomster.

Med nya öron

FÖR MIG är Cromwell och fönstermålning en och samma sak. Det var nämligen Richard Cromwell som gjorde mig sällskap när jag i somras kittade och målade om fritidshusets flagande fönster, och för det är jag honom evigt tacksam. Tillsammans med honom fullkomligen flög timmarna iväg.

Säkert har du upplevt detsamma. Hur ett lyssningsvärt sommarprogram på radio eller, som i mitt fall, en välskriven ljudbok får annars rätt enahanda arbetsuppgifter att gå mycket lättare. Berättelsen trollbinder och – hoppsan – nu blev visst gräsklippningen, bilresan, dammsugningen, fönstermålningen klar på kuppen. Hur gick det egentligen till?

Efter 754 sidor och nio fönster var det, som jag trodde, slut med Cromwell varför jag tog av handskarna för att stänga av men, nej, det fortsatte. Nu kom en intervju med bokens författare Hilary Mantel och skådespelaren som läst in den.

OCH SÅ kom de, för mig, öronöppnande orden: "I ljudboksmanuset...!"

Vaddå "ljudboksmanuset"? tänkte jag. Jag har ju både ljudboken och textboken och efter vad jag kan se är det ingen som helst skillnad dem emellan. Samma ord.

Och ändå – när jag nu tänker efter – så är det nog inte riktigt så. Orden är de samma men upplevelsen av orden, innebörden, betydelsen, blir en annan när jag möter dem som bokstäver på papper än när jag hör dem i talad form.

Pauserna, tonfallet, hastigheten – inläsaren bidrar med så mycket av sin egen tolkning av texten att den känns annorlunda, mer levande.

Det är precis vad jag tror händer i Svenska kyrkan just nu. I takt med att fler och fler församlingar websänder gudstjän-

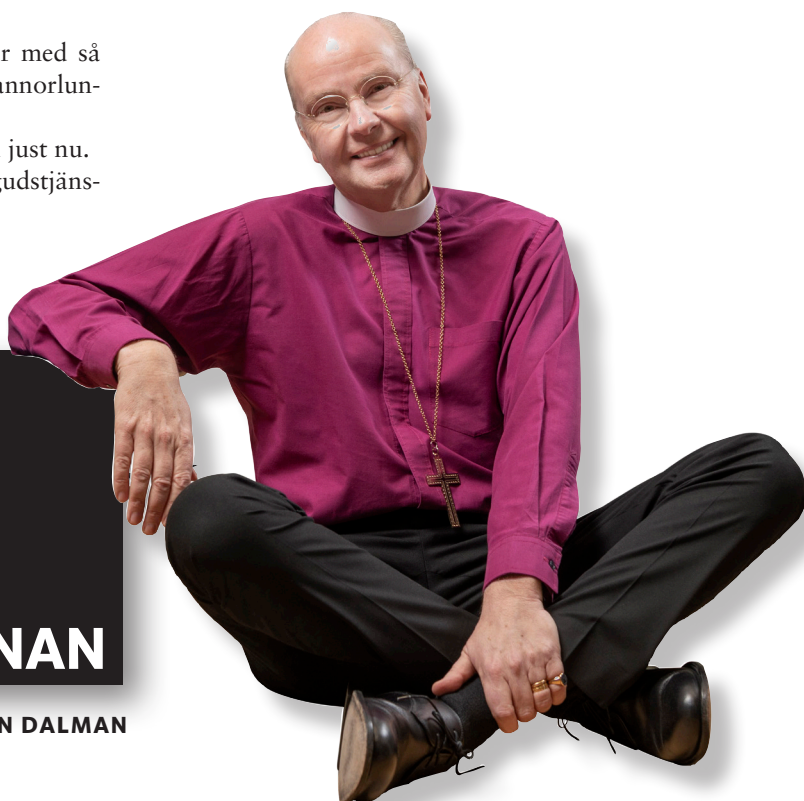
ter och öga mot öga med betraktaren läser de heliga texterna i rutan, upptäcker fler svenskar än på mycket länge att Bibeln är ett möte – ingen textbok utan ett levande vittnesbörd. Att evangelierna är ögonvittnesskildringar, breven personliga hälsningar, lyriken brinnande passion. När orden läses högt händer något – då hörs pauserna i konversationen, då får fantasin fylla i bilden av allt runtomkring berättelsen som författaren inte skrev ner. Då får texten liv.

TACK GODE Gud för Bibeln. För de människor som tog sig mödan att skriva ner vad de eller andra varit med om. Men hjälp mig minnas att det var trots allt inte texten i sig utan upplevelsen av vad de var med om som de ville förmedla.

Ställd öga mot öga med en medmänniska via kameralinsen blir detta så tydligt. Där kyrkorummets rymd och skönhet annars konkurrerar om uppmärksamheten fäster kameran blicken helt och fullt på talaren.

– Så vad har du att berätta för mig? tycks den säga. Inte: vad har du för ord att "läsa upp"?

I grunden är det detta som hela kyrkans fortlevnad handlar om: varje kristens övertygelse om att det vi kommer med inte är en textsamling utan ett levande vittnesbörd där var och en har en avgörande roll att spela.

STIFTSPENNAN**BISKOP JOHAN DALMAN**